

for, at det skulde være en Æressag at levere saa sundt og godt Brødkorn som muligt, var man nogenlunde ligeglad, det kostede lige meget. Det havde imidlertid en anden Side, det var meget bekosteligt for Statskassen. Rug af meget lav hollandsk Vægt, vandfyldt, slet høstet, er ikke til at opbevare, før den bliver tørret, og det har været overordentlig store Tøringsomkostninger, Staten har maattet bære i den Anledning, for ikke at tale om det kolossale Svind, der er naaet op til noget saa svimlende som 20 pCt. Naar man mener, at man kan bringe Statslagerudgifterne betydeligt ned, er dette sikkert væsentlig begrundet i, at man herefter vil afregne efter hollandsk Vægt, det kan man altsaa kun hilse med den allerstørste Glæde. Der er ogsaa det mærkværdige ved det, at medens inden Krigen neppe en eneste Købmand eller Møller har købt en eneste Tønde Rug eller Hvede uden efter hollandsk Vægt af den simple Grund, at det er den eneste fornuftige Værdimaaler, har man under Krigen, da Staten skulde bære hele Tabet, fraveget dette Standpunkt. Jeg synes, det er saa utiltalende, at fordi det er Staten, det gaar ud over, spiller det ikke nogen væsentlig Rolle, men tidligere, da det gik ud over den enkelte Køber, rettede man sig efter en saa overordentlig nyttig og formaalstjenlig Foranstaltning.

Med Hensyn til Sætserne for den hollandske Vægt forekommer det mig ikke, at de er heldigt valgte. Rug til 114 Pund er ikke en forsvarlig Brødkornsvare og bør ikke betales med fuld Pris — de Herrer Vestjyder vil være saa venlige at notere sig, hvad jeg siger —, thi det er ikke en god og forsvarlig Vare, og vi skal ikke lefle med Fortidens Synder. Jeg kan godt lide alt, hvad der hedder Afvikling og Udvikling, og hvad det hedder alt sammen, for at der kan dannes en blidelig Overgang, men lad os komme bort fra Systemet i tidligere Aar og fuldt ud tage Konsekvensen af den nye Beregningsmaade: hollandsk Vægt. I sin Tid da man leverede sin Bager Rug for Brød, leverede man 200 Pund Rug og fik 250 Pund Rugbrød, og saa gav man en Daler i Bagepenge, men Bageren vidste godt, at det var ikke ligegyldigt, om Rugen var tør eller vaad, og derfor satte

han den fornuftige Bestemmelse ind, at den skulde veje 122 Pund, saa fik man 5 Pund mere for hvert hollandsk Pund, den vejede over, og 10 Pund mindre for hvert hollandsk Pund, den vejede under. Den Gang var der System i det, den Gang lavede man noget, der var Mening i. Nu kan det godt være, at 122 Pund er lovlige højt, men jeg vil dog paastaa, at hvad der ligger under 120, er ikke fuldt ud forsvarligt Brødkorn til Bagning, som det er, det skal tørres, og at gaa ned til saadant noget som 114 Pund vil jeg anse for ganske forkasteligt. Hvad er Grunden til, at man har gjort det? Ja, der er den samme Grund, som der har været til, at man tidligere overhovedet ikke vilde afregne efter hollandsk Vægt, det har været af Hensyn til Jyllands magre Egne, som det hedder. Jeg har gentagne Gange fra dette Sted hævdet, at man paa mager Jord avler Rug af lige saa høj Kvalitetsvægt som paa god Jord, snarere højere, forsaavidt man har været saa fornuftig at tage den fuldmoden og lade den staa paa Marken, til den var tør, ikke alene i Kærnen, men ogsaa i Straaet, i Knæet. Gør man det, tror jeg, at Folk, som ved rigtig Besked, vil være enige med mig i, at saa vejer den snarere mere hollandsk end mindre. At de tager den hjem for tidligt, maa blive deres Sag, derfor bliver de klippet paa Prisen, men der er ingen Mening i, at hele det øvrige Land skal være berettiget til at levere en lavere hollandsk Vægt af Hensyn til de Herrer ovre i Vestjylland, eller at Staten skal bære de dermed forbundne betydelige Omkostninger. Men selv om jeg nu vil gaa ind paa, at det er Rug af en daarligere Kvalitet, som de har derovre, saa vil jeg sige, at det har de faaet Kompensation for i en billigere Købesum, da de købte Jorden, og faar den Dag i Dag Kompensation derfor i lavere Afgifter med Hensyn til Ejendomsskyld, Hartkornsskat o. s. v. Hvis de deroppe høstede lige saa udmærkede Varer som vi andre, ja, saa vilde det jo være fortræffeligt at bo deroppe, saa blev der Bolignød, thi saa vilde alle styrte der, naar man fik den samme Pris, men havde mindre Udgift. Saaledes er Forholdet ikke, de har altid haft en daarlig Sædvare deroppe og har det endnu, de kan ikke sælge deres Byg til Malterierne